

D E P A M P A S.

De *steppen* in Zuid-Rusland, de *prairiën* in Noord-Amerika, de *savanes* of *savannas* in Suriname, de *pampas* elders in Zuid-Amerika zijn landstreken gekenschetst niet zoo zeer door hare vlakke, hoewel er zeer dikwijls onmetelijke vlakten in voorkomen, als wel door eenen zeer eenzelvigen plantengroei, zoodat een gewas of eenige weinige gewassen verreweg de overhand hebben en bijna het geheele terrein innemen. In dit opzigt zijn onze heiden en de eenzelvige grasstreken onzer kustlanden met de genoemde prairiën eenigszins te vergelijken.

In een brief uit *Uruguay* van A. LASSEAUX, gedagteekend *Montevideo* den 14den April 1868, en geplaatst in de *Revue horticole* van genoemd jaar, p. 227 volg., worden eenige feiten medegedeeld betrekkelijk die uitgebreide *pampas*, welke zich in Zuid-Amerika van 33 tot 45° zuiderbreedte en van den Atlantischen oceaen tot aan de *Cordilleras* uitstrekken. Op deze geweldige uitgestrektheid vindt men, volgens genoemden schrijver, in het geheel geen boomen, niettegenstaande de grond zeer vruchtbaar is, zoo zelfs, dat verscheidene kruidachtige gewassen reusachtige afmetingen verkrijgen. Sommige deelen dezer *pampas* zijn geheel bewassen met den *Maria-distel* (*Silybum marianum*), andere met de *Chardons* (*Cynara Cardunculus*), welke elkander als het ware vervangen, daar zij doorgaans niet tegelijk op dezelfde plek voorkomen. De hoogte hunner bloeiende stengen bedraagt hier gemiddeld meer dan 2½ meters. Een man te paard verdwijnt geheel in deze kruidachtige wouden. Runderen en paarden, den menschen ontsnapt, verbergen zich in deze wildernissen en worden zelden wedergevonden, vóórdat die gansche jaarlijks wederkeerende plantengroei weder verdwenen is, hetwelk doorgaans binnen den tijd van 4 maanden geschiedt.

De overmatige vruchtbaarheid van den bodem is zoo groot, dat, het minst dat het voorjaar al te vochtig is (dat wil hier zeggen, dat het ⅓ of 4 dagen in de maand geregend heeft gedurende October, November en December), de graanoogst gevaar loopt. Dan toch groeit het graan in sommige streken zoo welig op, dat LASSEAUX (p. 228) graanhalm gemeten heeft, welke 2,60 meters hoog waren en soms nog hooger; doch dan kwam de aar niet tot volkomenheid en verrotte de halm aan den voet der plant.

Het niet voorkomen van boomen wordt, volgens den schrijver, ver-

oorzaakt door de geweldige droogte, die hier gewoonlijk van October tot Februarij heerscht, eene droogte, die noch door wind, noch door mist of nevel en zeer zelden door donderbuijen wordt afgewisseld. Dit alles geldt voornamelijk van de pampas ten zuiden van de la Plata-rivier. Ten noorden van dien vloed, naar de zijde van Uruguay, vindt men een iets meer heuvelachtigen bodem, waardoor hier eenige meer vochthoudende laagten geboren worden en eenige niet zeer hoog groeiende boomen, veelal met hard hout en gedoornd, in het leven kunnen blijven; doch welke hier nog op verre na niet genoeg hout voor de bevolking kunnen geven. Men kan dus nagaan, welk een dienst hier aan de bevolking bewezen is door de invoering van een aantal soorten van *Eucalyptus*, groote boomen uit Australië, welke hier wel schijnen te slagen.

v. H.